

Renata Ciesielska-Kruczek

Biblioteka Instytutu Neofilologii. Sekcja Angielska
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
ORCID : 0000-0003-3108-3008

Biblioteki izraelskie. Biblioteka im. Younesa i Sorayi Nazarian Uniwersytetu w Hajfie oraz Biblioteka Izraelskiego Instytutu Technologii Technion

Streszczenie: Artykuł prezentuje biblioteki w Hajfie oferujące specjalistyczne zbiory i usługi. Biblioteka Younesa i Sorayi Nazarian Uniwersytetu w Hajfie oraz Biblioteka Izraelskiego Instytutu Technologii — Technion są jednymi z najbardziej innowacyjnych bibliotek izraelskich w zakresie usług, technologii oraz bibliotecznych systemów informacji. **Słowa kluczowe:** Biblioteka im. Younesa i Sorayi Nazarian Uniwersytetu w Hajfie, Biblioteka Izraelskiego Instytutu Technologii — The Technion, biblioteki izraelskie.

Studiowanie książek, ich gromadzenie i udostępnianie, jest zakorzenione w tradycji żydowskiej. Świadczą o tym księżnice, istniejące od wieków przy bejt midraszach (hebr. שדרת חייב — dom nauki, dom poszukiwania, dom studiów), synagogach i szkołach talmudycznych. Od wczesnego średniowiecza synagogi posiadają specjalne pomieszczenie przeznaczone do gromadzenia książek i ich studiowania. Dzieje rozwoju izraelskich uczelni pokazują z kolei, że placówki te, ze względu na historyczne uwarunkowania i przyjętą filozofię edukacyjną, kształtowały się odmiennie od europejskich. Różnorodną formę przyjmowały też tworzone na ich terenie biblioteki. Na przykład w Technionie, głównej izraelskiej naukowej uczelni technicznej, oprócz biblioteki centralnej utworzono także biblioteki dla każdego wydziału. Natomiast Uniwersytet w Hajfie od początku ma jedną, centralną bibliotekę.

Izraelski Instytut Technologii Technion

Chlubą Hajfy i Izraela jest Technion, czyli Izraelski Instytut Technologii, jedna z najstarszych wyższych uczelni technicznych w tym kraju, zaliczana do najlepszych uczelni świata. Idea stworzenia wyższej uczelni żydowskiej na terenie Palestyny powstała jeszcze w XIX stuleciu, w gronie intelektualistów i przemys-

słowców myślących o utworzeniu własnego państwa. W 1901 r. na V Kongresie Syjonistycznym w Bazylei omówiono konieczność utworzenia na przyszłych ziemiach państwa żydowskiego uniwersytetu o profilu technicznym. Kamień węgielny pod budowę Technionu wmurowano w 1912 r., a w kolejnym roku w centrum Hajfy oddano do użytku pierwszy budynek uczelni. Albert Einstein, odwiedzając Hajfę w roku 1923, posadził na ziemi już należącej do Technionu dwie palmy i zgodził się przewodniczyć Komitetowi Pomocy Technionowi. Ten wybitny uczony twierdził, że „Izrael może wygrać bitwę o swoje przeżycie tylko dzięki opanowaniu specjalistycznej wiedzy w zakresie technologii”¹. W 1924 r., po wielu latach intensywnych wysiłków i przezwyciężeniu licznych trudności finansowych oraz organizacyjnych, Technion otworzył podwoje dla pierwszych szesnastu studentów. W 1948 r. proklamowano powstanie Państwa Izrael, a jego rząd, zdając sobie w pełni sprawę z wagi słów Einsteina, zadbał o rozwój Technionu.

Dzisiaj Izraelski Instytut Technologii zajmuje powierzchnię 300 hektarów. Na obszarze kampusu uniwersyteckiego znajduje się ponad sto budynków, wśród nich: kompleks sportowy, ośrodek zdrowia, internaty, oddziały pocztu i banku oraz 30 nowoczesnych centrów naukowo-badawczych. Studenci uczą się na 20 wydziałach, w 36 specjalnościach, spośród których warto wymienić: medycynę, biotechnologię, nano-nauki i nanotechnologię, technikę kosmiczną, bioinformatykę i biochemię molekularną.

System bibliotek Technionu składa się z Biblioteki Centralnej Elyachar i 14 bibliotek poszczególnych departamentów. Biblioteka Centralna im. Jehiela Raphaela Elyachara (1898–1989) znajduje się w samym sercu kampusu Nave-Shaanan. Jej powstanie w 1965 r. sfinansował pułkownik Elyachar, założyciel Amerykańskiego Towarzystwa Technicznego. Biblioteka Centralna określa zasady dla całego systemu bibliotecznego. Pełni funkcję centrum nauki, łącząc tradycyjne usługi biblioteczne z zaawansowanymi informatycznymi. Wnętrze zapewnia ponad 100 miejsc do nauki w obszarach spokojnego studiowania lub przestrzeniach do pracy grupowej. Komputerowy system BookMe umożliwia rezerwację z wyprzedzeniem pokoi do pracy indywidualnej lub grupowej. Biblioteka jest miejscem spotkań, pełni również rolę centrum kulturalnego (prezentowane są w niej wystawy z różnych dziedzin wiedzy).

Punkty informacyjne w bibliotekach Technionu zapewniają użytkownikom doradztwo odnośnie do zbiorów, usług, źródeł informacji oraz szkolenia w zakresie korzystania z zasobów bibliotecznych. Działania obejmują również prowadzenie grupowych lub indywidualnych sesji instruktażowych dla studentów, wykładowców, techników laboratoryjnych i pracowników Technionu o bazach danych i narzędziach zarządzania informacjami. Zwarzywszy na wysoki poziom naukowy Technionu, specjalistyczne biblioteki muszą gwarantować użytkownikom najwyższej jakości usługi, zapewniając im in-

---

¹ *History of the Technion — Israel Institute of Technology*, 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Technion_-_Israel_Institute_of_Technology [dostęp: 2018-09-20].

formację o najnowszych wynikach światowych badań. Istotne jest inicjowanie projektów i organizowanie profesjonalnych seminariów prezentujących bazy danych i narzędzia do zarządzania bibliografią, cytowaniami oraz oceną informacji. Biblioteka nieustannie rozszerza usługi informacyjne oraz powiększa zbiory elektroniczne. Pomimo, że biblioteka nieustannie rozwija swój portal, ułatwiając samodzielne wyszukiwanie, to jednak spotkania instruktażowe z bibliotekarzami są dla użytkownika bardziej efektywne.

Usługi informacyjne sieci bibliotek Technionu ukierunkowane są na ocenę informacji do badań, konsultacje dotyczące projektów badawczych, udzielanie wskazówek oraz pomocy w tworzeniu bibliografii, wdrażanie narzędzi oceny naukowej, pomoc w publikowaniu Open Access oraz zdalnym dostępie do zasobów bibliotecznych.

Biblioteka zapewnia oprogramowanie antyplagiatowe iThenticate. Narzędzie to wykorzystywane jest na całym świecie przez wydawców naukowych i instytucje badawcze, sprawdzając oryginalność pisemnej pracy naukowej przed publikacją. Oprogramowanie pomaga autorom i redaktorom porównywać prace naukowe w ogromnej bazie stron internetowych i publikacji.

Wielotematyczna, specjalistyczna kolekcja biblioteczna obejmuje książki, czasopisma (drukowane i elektroniczne), materiały archiwalne w formie drukowanej i mikrofilmu. Są to zbiory wielojęzyczne.

W Bibliotece Technionu znajduje się Historyczne Archiwum Nessyahu. Zawiera ono:

- zbiór dokumentów, listów, protokołów, fragmentów gazet od 1907 r.;
- część dziedzictwa Aleksandra Baerwalda (1878–1930) — architekta i malarza, przedstawiciela izraelskiego stylu eklektycznego, założyciela Wydziału Architektury i Planowania Przestrzennego w Technionie;
- zbiór planów wojskowych Yahanana Ratnera (1891–1965), profesora architektury;
- zbiór map Gottlieba Schumachera (1857–1925), inżyniera, archeologa.

Ponadto kolekcja zawiera mapy Hajfy z lat 1896–1911, 58 map Ziemi Izraela i sąsiednich krajów oraz mapy miejsc archeologicznych, z których większość została sporządzona przez Schumachera.

Biblioteka Uniwersytetu w Hajfie im. Younesa i Sorayi Nazarian

Jest to centralna księżnica dla wszystkich wydziałów Uniwersytetu oraz jedna z największych tego typu instytucji w północnym Izraelu. Usytuowanie biblioteki na terenie kampusu uniwersyteckiego, zlokalizowanego na szczycie Góry Karmel, sprawia, że z jej okien rozpościera się wspaniały widok na wybrzeże i okoliczne wzgórza. Działalność biblioteki skoncentrowana jest na usługach dla użytkowników, wspieraniu nauczania i badań naukowych oraz dostarczaniu informacji przedstawicielom różnych dyscyplin badawczych.

Uniwersytet w Hajfie został założony w 1963 r., a w 1972 r. otrzymał akredytację Rady ds. Szkolnictwa Wyższego Izraela. Lokalizacja biblioteki zmieniała się kilkakrotnie. Na początku lat 70. XX w. rozpoczęto budowę uczelni w jej obecnym miejscu. Zgodnie z koncepcją architekta Oscara Niemeyera, oddany do użytku w 1973 r. budynek biblioteki znajduje się w centrum kampusu i jest połączony z innymi przestrzeniami, realizując ideę „uniwersytetu pod jednym dachem”. Gmach, zaprojektowany w nurcie architektury brutalistycznej, wyróżnia surowa forma betonowych ścian. Zastosowanie szerokich przestrzeni ułatwia podział wewnętrzny i elastyczną ich aranżację. Czytelnia z całkowicie przeszkloną fasadą wschodnią zapewnia użytkownikom światło dzienne, a roztaczający się bezkresny widok na zatokę Hajfy pozwala na relaks podczas nauki.

Księgozbiór umieszczono w galeriach na czterech poziomach biblioteki. Szerokie korytarze, rozciągające się ze wschodu na zachód, zapewniają maksymalne oświetlenie. Brązowe dywany oraz drewniane panele na półkach i ścianach łagodzą szarość i dodają wnętrzu ciepła. Biblioteka, zaprojektowana przez Niemeyera, sprawnie funkcjonowała przez trzydzieści lat, jednak systematycznie powiększane kolekcje, rosnąca liczba użytkowników, nowe usługi oraz zmiany technologiczne narzuciły konieczność zmian. Przebudowa biblioteki stała się możliwa dzięki hojnej darowiźnie rodziny z Los Angeles, których imieniem została nazwana: Younes and Soraya Nazarian Library. Dodatkowo, oprócz budowy nowego skrzydła, dokonano gruntownej renowacji istniejącego budynku, przebudowano wnętrza i magazyny, wydzielono pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej oraz punkt informacyjny. Nowe skrzydło biblioteki, zaplanowane w duchu neo-modernistycznym, tworzy udany dialog ze starym budynkiem w stylu modernistycznym. Jego architekt Asaf Lerman zastosował modne materiały, takie jak beton, szkło i drewno.

Zbiory biblioteczne, początkowo o charakterze humanistycznym, obecnie obejmują wielotematyczne kolekcje przeznaczone dla siedmiu wydziałów: edukacji, zdrowia i opieki społecznej, prawa, zarządzania, nauk przyrodniczych i nauk społecznych. Oprócz podstawowych zasobów drukowanych i elektronicznych monografii, czasopism, map, biblioteka posiada liczne kolekcje specjalne. Większość publikacji z liczącego ok. 2 500 000 egzemplarzy księgozbioru znajduje się w otwartych strefach i ma charakter ogólnodostępny.

Na uwagę zasługuje wydzielona Biblioteka dla dzieci z ponad 22 000 tytułami literatury dla dzieci w języku hebrajskim i arabskim, uporządkowana według poziomu czytania oraz oparta na zasadzie równowagi pomiędzy tekstem a ilustracjami. Oferuje szkolenia z zakresu umiejętności informacyjnych i promocji czytelnictwa dla uczniów szkół publicznych i specjalnych. Opracowany przez bibliotekę Indeks tematyczny literatury dziecięcej i młodzieżowej umożliwia przeszukiwanie kolekcji według obszaru zainteresowań.

Kolekcja rzadkich książek zawiera ponad 3000 woluminów, w tym limitowane edycje oraz pozycje ważne ze względu na swoją historię. Wśród rzadkich książek

Zdj. 1. Technion. Biblioteka Centralna im. Jehiela Raphaela Elyachara. Fot. Renata Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 2. Biblioteka Inżynierii Mechanicznej w Technionie. Fot. Renata Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 3. Biblioteka im. Younesa i Sorayi Nazarian Uniwersytetu w Hajfie.
Centralny punkt informacyjny. Fot. Renata Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 4. Biblioteka Inżynierii Mechanicznej w Technionie od 2014 r. znajduje się w Dan & Betty Kahn Building. Fot. Renata Ciesielska-Kruczek.

Zdj. 5. Przestronna czytelnia Biblioteki im. Younesa i Sorayi Nazarian, której oszklona fasada zapewnia wspaniały widok na zatokę Hajfy. Fot. Renata Ciesielska-Kruczek.

znajdują się judaika, *Traktat teologiczno-polityczny* Barucha Spinozy (1632–1677; z odręcznymi notatkami autora) oraz duży zbiór roczników „Salname”, opublikowanych w ostatnim okresie istnienia Imperium Osmańskiego (1847–1918).

Archiwum Abba Khoushy gromadzi dokumenty z lat 1919–1969 zebrane podczas jego działalności jako osoby sprawującej publiczną i polityczną funkcję przewodniczącego Rady Robotniczej w Hajfie i burmistrza Hajfy. Skatalogowane dokumenty są stopniowo skanowane. Zbiór ma charakter historyczno-dokumentacyjny i oprócz pism urzędowych zawiera przemówienia, notatki, wykłady oraz artykuły prasowe autorstwa Abby Khoushy’ego. Celem utworzenia archiwum była potrzeba scentralizowania materiałów związanych z badaniami przeszłości i obecnej historii Hajfy. Kolejnym krokiem było rozszerzenie gromadzenia, zabezpieczenia i udostępniania o dokumenty historyczne wszystkich miast północnego Izraela.

Izraelskie Archiwum Folkloru (IFA) powstało w 1955 r. dzięki naukowcom z Uniwersytetu w Hajfie. Zostało nazwane na cześć założyciela profesora Dova Noya (1920–2013). Zaczętkiem zbiorów były zapisy ustnych narracji ludowych z różnych środowisk etnicznych i kulturowych, przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Jest to obecnie największy na całym świecie zbiór żydowskiego folkloru. Zarejestrowane opowieści są klasyfikowane, a ich treść analizowana. Archiwum we współpracy z izraelskimi i zagranicznymi instytutami prowadzi badania nad legendą ludową oraz publikuje prace naukowe w oparciu o swoją kolekcję. Do tej pory dokonano transkrypcji kilku tysięcy bajek pochodzących z różnych społeczności etnicznych Izraela. Niezmiernie ważna kolekcja filmów folklorystycznych została stworzona dzięki tysiącom gawędziarzy i wolontariuszy, którzy przez lata przekazywali archiwum ich zapisy. Archiwum Folkloru odgrywa ważną rolę w rozwoju dziedzictwa kulturowego wielu etnicznych społeczności Izraela.

Biblioteka ukierunkowana jest na usługi dla użytkowników oraz rozwój projektów automatyzacji i digitalizacji. Dwie wyjątkowe inicjatywy cyfrowe opracowane przez bibliotekę wspierają badania: indeks do hebrajskich czasopism (IHP), flagowy indeks biblioteki, projekt akademickich i popularnych czasopism hebrajskich oraz Digital Media Center (DMC), które posiada setki tysięcy elementów cyfrowych.

Unikalnym projektem Biblioteki jest Index to Hebrew Periodicals, który zapewnia użytkownikom dostęp do artykułów naukowych, biznesowych i popularnych. Indeks zawiera cytaty do licznych publikacji z wybranych czasopism, zbiorów i dzienników w wielu dziedzinach. Od momentu powstania w 1977 r., projekt indeksowania został przekształcony na przestrzeni lat z formatu drukowanego na skomputeryzowany i ostatecznie został włączony do usług bibliotecznych dostępnych przez Internet.

Biblioteka im. Younesa i Sorayi Nazarian oferuje doskonałą i profesjonalną pomoc informacyjną dla użytkowników, przy jednoczesnym promowaniu doskonalenia umiejętności wyszukiwania i selekcji informacji. Bibliotekarze po-

magają w wyszukiwaniu zasobów naukowych zarówno w języku hebrajskim, jak i w językach obcych, głównie angielskim. Bibliotekarze oferują różne formy usług referencyjnych: bezpośrednią pomoc, informację w punktach pomocy, indywidualne szkolenia w zakresie badań (po wcześniejszym umówieniu), oraz zdalne usługi za pośrednictwem poczty e-mail i czatu.

Biblioteka uniwersytecka zaspokaja potrzeby informacyjne użytkowników wspomagając się Internetem, czatem, pocztą elektroniczną². Personel biblioteki opracował przewodniki online, pomocne w orientacji w bibliotece, prowadzeniu prostych i zaawansowanych wyszukiwań oraz identyfikowaniu i ocenie źródeł, a także kursy spełniające potrzeby i wymagania poszczególnych dyscyplin. Poradniki online zastąpiły większość bezpośrednich sesji instruktażowych. Są one dostępne dla wszystkich użytkowników Uniwersytetu w Hajfie za pośrednictwem platformy Moodle, podnosząc ich umiejętność korzystania z informacji i możliwości badawczych.

Działania zespołu marketingowego biblioteki mają na celu wzmacnianie relacji między bibliotekarzami a użytkownikami za pośrednictwem programów społecznościowych. Personel biblioteki, we współpracy z wykładowcami, badaczami oraz instytucjami akademickimi i kulturalnymi organizuje konferencje, wycieczki, spotkania z autorami oraz targi książki. Marketingowe działania obejmują opracowanie tradycyjnych stron internetowych i bloga bibliotecznego. Zespół korzysta z mediów społecznościowych (Facebook, YouTube, Twitter), a ekrany plazmowe, plakaty, ulotki, drukowane pamiątki i t-shirty informują o zasobach biblioteki oraz jej usługach. Współpraca między zespołami ds. Marketingu i Oceny na Uniwersytecie w Hajfie w Izraelu przyczyniła się do przeprowadzenia analiz i badań, takich jak: badanie LibQUAL, mierzące postrzeganie jakości usług wśród całej populacji kampusu oraz ankiety online³. Otrzymane informacje zostały wykorzystane przy dokonywaniu zmian usług, zapewnienia pomieszczeń do nauki grupowej, poprawie oznakowania i „cichej kampanii”, czyli zapewnienia ciszy w wyznaczonych strefach biblioteki. Opracowany dokument *You said — We did*, zawierający wykaz wprowadzonych zmian, opublikowano na blogu biblioteki, stronie na Facebooku i stronie internetowej. Liczba problemów pojawiających się w dokumencie *Powiedziałeś — zrobiliśmy* jest dowodem bliskiej i ciągłej współpracy między dwoma zespołami, od etapu planowania ankiet do publikacji wyników wdrożonych zmian.

W artykule *Hybrid library development at the University of Haifa Library*⁴ został opisany projekt zintegrowania różnych zasobów bibliotecznych, internetowych

² Greenberg Riki, Bar-Ilan Judit, „Ask a librarian”: Comparing virtual reference services in an Israeli academic library, „Library & Information Science Research”, 2015, Vol. 37, iss. 2, p. 139–146.

³ Porat Lynne, Marketing and assessment in academic libraries: A marriage of convenience or true love?, „Evidence Based Library and Information Practice”, 2013, Vol. 8, iss. 2, p. 60–67.

⁴ de Marcas Jair [et al.], Hybrid library development at the University of Haifa Library, „Library Review”, 2000, Vol. 49, iss. 4, p. 165–172.

i sieciowych baz danych, czasopism elektronicznych oraz katalogu w jednolity system. Zamiast oddzielnych terminali i stacji roboczych dostęp do zasobów bibliotecznych jest ułatwiony dzięki jednemu interfejsowi internetowemu.

Wraz z otwarciem roku akademickiego 2009–2010 usługi internetowe biblioteki zostały zunifikowane w ramach portalu OneSearch, opartego na systemie Ex Libris „Primo”, zapewniając pojedynczy punkt wejścia do wszystkich zasobów Biblioteki. Biblioteka jako pierwsza w Izraelu wprowadziła „Primo” oraz opracowała i zintegrowała interfejs hebrajski (projekt graficzny i tekst) dla portalu, zgodnie z oczekiwaniami i wymaganiami użytkowników. Rosnące zapotrzebowanie bibliotek na minimalizację kosztów i ograniczenie liczby pracochłonnych zadań skłoniło bibliotekę na Uniwersytecie w Hajfie do podjęcia systematycznego procesu automatyzacji, które w znacznym stopniu poprawiło obsługę użytkownika⁵.

Biblioteka im. Younesa i Sorayi Nazarian Uniwersytetu w Hajfie oraz Biblioteka Izraelskiego Instytutu Technologii — Technion zapewniają dostęp do bieżącej literatury, gwarantują zaawansowane usługi i technologie, reagują na zmieniające się potrzeby badawcze i dydaktyczne, a wszystko to odbywa się w przyjaznym i komfortowym otoczeniu. Dodać należy, że zlokalizowane są w mieście, którego nazwa po raz pierwszy pojawiła się około III wieku n.e., prawdopodobnie jako skrót hebrajskiego wyrażenia „Hof yafe”, czyli „wybrzeże piękna”. Dzisiaj Hajfa słynie nie tylko ze swojego uroku, ale przede wszystkim ze znanych na całym świecie wyższych uczelni i ich bibliotek.

Bibliografia

- Bronstein Jenny, *An exploration of the library and information science professional skills and personal competencies: An Israeli perspective*, „Library & Information Science Research”, 2015, Vol. 37, iss. 2, p. 130–138.
- The „Cultural Heritage — Archives, Collections, Pictures”, 2018, <http://lib.haifa.ac.il/collections/dproj/index.php/en/dproj-eng> [dostęp: 2018-09-20].
- Greenberg Riki, Bar-Ilan Judit, „Ask a librarian”: *Comparing virtual reference services in an Israeli academic library*, „Library & Information Science Research”, 2015, Vol. 37, iss. 2, p. 139–146.
- Harel Cecilia [et al.], *The Younes And Soraya Nazarian Library, University of Haifa: Israel's Northern Star*, „Judaica Librarianship”, 2016, Vol. 19, p. 24–42, <https://ajlpublishing.org/cgi/viewcontent.cgi?httpsredir=1&article=1142&context=jl> [dostęp: 2018-09-20].
- History of the Technion — Israel Institute of Technology*, 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Technion_-_Israel_Institute_of_Technology [dostęp: 2018-09-20].
- Judaica Librarianship*, 2018, <https://ajlpublishing.org/jl> [dostęp: 2018-09-20].

---

⁵ Porat Lynne, *Automation of interlibrary loan services: Effects on the patron and the library*, „Interlending and Document Supply”, 2001, Vol. 29, iss. 3, p. 108–113.

- Katz Minerva, *The growth of university libraries in Israel since 1948*, „International Library Review”, 1980, Vol. 12, iss. 3, p. 313-322, [https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1016/0020-7837\(80\)90038-2](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1016/0020-7837(80)90038-2) [dostęp: 2018-09-20].
- de Marcas Jair [et al.], *Hybrid library development at the University of Haifa Library*, „Library Review”, 2000, Vol. 49, iss. 4, p. 165-172.
- Porat Lynne, *Automation of interlibrary loan services: Effects on the patron and the library*, „Interlending and Document Supply”, 2001, Vol. 29, iss. 3, p. 108-113.
- Porat Lynne, *Marketing and assessment in academic libraries: A marriage of convenience or true love?*, „Evidence Based Library and Information Practice”, 2013, Vol. 8, iss. 2, p. 60-67.
- Rabinov Jo Ann, *Library orientation at the University of Haifa in Israel: Coping with change*, „Research Strategies”, 1998, Vol. 16, iss. 2, p. 117-125, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0734331098900143> [dostęp: 2018-09-20].
- Roitberg Nurit, *Technion Com Book Catalog (Conference Paper)*, „Contemporary Topics in Information Transfer”, 1983, Vol. 3, p. 443-446.
- Shoham Snunith, *Libraries and Librarianship in Israel*, „IFLA Journal”, 2000, Vol. 26, iss. 3, p. 165-176, <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/ifla-journal/archive/jour2603.pdf> [dostęp: 2018-09-20].
- Technion Israel Institute of Technology – The Technion Library*, 2018, <http://library.technion.ac.il> [dostęp: 2018-09-20].
- World Encyclopedia of Library and Information Services*, American Library Association, 1993, s. 396-400.
- Younes and Soraya Nazarian Library, University of Haifa*, 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/Younes_and_Soraya_Nazarian_Library,_University_of_Haifa [dostęp: 2018-09-20].

Israeli libraries. Younes and Soraya Nazarian Library, University of Haifa, and Library of Israel Institute of Technology – the Technion

Abstract: The article presents libraries in Haifa, which offer specialized collections and services. The Younes and Soraya Nazarian Library and the Library of the Israel Institute of Technology – Technion are among the most innovative Israeli libraries in the field of services, technologies and library information systems. **Keywords:** Younes and Soraya Nazarian Library – University of Haifa, Library of Israel Institute of Technology – The Technion, Israeli libraries.